

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28.07.2011, sen. zn. 29 NSČR 14/2009, ECLI:CZ:NS:2011:29.NSČR.14.2009.1

Číslo: 14/2012

Právní věta: Ustanovení § 395 odst. 1 písm. a) insolvenčního zákona patří k právním normám s relativně neurčitou hypotézou, to jest k právním normám, jejichž hypotéza není stanovena přímo právním předpisem a které tak přenechávají soudu, aby podle svého uvážení v každém jednotlivém případě vymezil sám hypotézu právní normy ze širokého, předem neomezeného okruhu okolností. Vedle okolností příkladmo vypočtených (jako ty, z nichž lze usuzovat na dlužníkův nepoctivý záměr při podání návrhu na povolení oddlužení) v ustanovení § 395 odst. 3 insolvenčního zákona, s nimiž je soud povinen se vypořádat (vyjdou-li v insolvenčním řízení najevo) vždy, tak bude závěr, že dlužník sleduje podáním návrhu na povolení oddlužení nepoctivý záměr, závislý vždy na posouzení konkrétních okolností, jež vyjdou najevo v rámci daného insolvenčního řízení.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 28.07.2011

Spisová značka: 29 NSCR 14/2009

Číslo rozhodnutí: 14

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Insolvence, Oddlužení

Předpisy: § 395 IZ
§ 405 IZ

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Usnesením ze dne 6. 8. 2008 K r a j s k ý s o u d v P r a z e (dále též jen „insolvenční soud“) neschválil oddlužení dlužníka J. P. (bod I. výroku), prohlásil konkurs na majetek dlužníka (bod II. výroku), rozhodl, že konkurs bude projednán jako nepatrný (bod III. výroku) a určil, že účinky prohlášení konkursu nastávají okamžikem zveřejnění v insolvenčním rejstříku, tj. 6. 8. 2008 ve 14.27 hod. (bod IV. výroku).

Šlo o v pořadí druhé usnesení insolvenčního soudu o tom, zda schvaluje oddlužení, když první (obsahově shodné) usnesení ze dne 2. 5. 2008 zrušil Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 20. 6. 2008.

Insolvenční soud uzavřel, že poté, co na základě insolvenčního návrhu dlužníka ze 4. 2. 2008 rozhodl usnesením ze dne 11. 3. 2008 o dlužníkově úpadku a povolil oddlužení, se 31. 7. 2008 konala schůze věřitelů, která schválila způsob oddlužení zpeněžením majetkové podstaty dlužníka.

Insolvenční soud dále vyšel ze zjištění, že:

1) Dlužník je obžalován z trestného činu podvodu dle ustanovení § 250 odst. 1, 2 zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, kterého se měl dopustit v souvislosti s výkonem funkce likvidátora označené společnosti s ručením omezeným, s tím, že trestní řízení je vedeno u Okresního soudu v Benešově.

2) Dlužník je obžalován z trestného činu podvodu dle ustanovení § 250 odst. 1, 3 písm. b) tr. zák., kterého se měl dopustit tím, že v úmyslu poškodit dědice po zůstaviteli V. C. uzavřel 14. 4. 2004 s dalšími dědici dohodu o vypořádání dědictví (dále též jen „dědická dohoda“), dle níž nabyl nemovitosti v katastrálním území Z. a další movitý majetek a zavázal se vyplatit dědicům jejich dědické podíly v dohodnutých termínech, ač věděl, že na veškerý jeho movitý i nemovitý majetek byla nařízena exekuce usnesením Okresního soudu v Benešově ze dne 18. 12. 2002, které nabylo právní moci dne 26. 2. 2003, a ač tedy na základě tohoto usnesení nesměl nakládat se svým majetkem, včetně nemovitostí, tedy i nemovitostí nabytých popsanou dědickou dohodou. Trestní řízení v této věci je vedeno u Obvodního soudu pro Prahu 8.

3) Podle výpisu z trestního rejstříku ze dne 27. 2. 2008 byl dlužník pravomocně odsouzen za spáchání trestných činů dle ustanovení § 171 tr. zák. v řízeních vedených u Okresního soudu Kutná Hora (dne 25. 1. 2000), u Okresního soudu Klatovy (dne 14. 11. 2000) a u Obvodního soudu Praha 6 (dne 12. 4. 2006).

Na tomto základě insolvenční soud – cituje ustanovení § 395 odst. 1 a 3 a § 405 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona) – poukázal na to, že dlužník označil v insolvenčním návrhu jako své věřitele zejména osoby, s nimiž uzavřel (14. 4. 2004) dědickou dohodu, jejíž obsah je předmětem trestního řízení.

Insolvenční soud dále uvedl, že sice ctí presumpci neviny (trestní řízení není pravomocně skončeno), míní však, že pro rozhodnutí o „schválení způsobu řešení úpadku dlužníka“ jsou skutečnosti uvedené v obžalobě podstatné. Většina dluhů uvedených v insolvenčním návrhu vznikla právě uzavřením dědické dohody; tu dlužník uzavíral v době, kdy již měl zákaz nakládat s jakýmkoliv svým majetkem a při svém vzdělání musel vědět, že závazky, jež na sebe uzavřením dohody převzal, nemůže splnit. Dlužník podal insolvenční návrh v době, kdy musel vědět, že je proti němu v oné věci vedeno trestní stíhání.

Kdyby insolvenční soud za této situace schválil oddlužení, pak by dlužník mohl být osvobozen od placení zbytku dluhů, ačkoliv by mohl být následně uznán vinným z trestného činu podvodu, jímž způsobil věřitelům – dědicům značnou škodu.

Odtud insolvenční soud dovodil, že dlužník sledoval podáním návrhu na oddlužení nepoctivý záměr, spočívající ve využití institutu oddlužení k prolomení zákazu nakládat s majetkem získaným na základě dědické dohody, „kdy v rámci insolvenčního řízení dojde k uspokojení pouze části věřitelů – dědiců a zbylý výtěžek ze zpeněžení majetkové podstaty, a to zejména majetku získaného na základě dědické dohody, připadne výlučně dlužníkovi“.

Podle insolvenčního soudu vyšlo v průběhu insolvenčního řízení také najevo, že dlužník uvedl soud v omyl tím, že do seznamu svého majetku zahrnul i spoluvlastnický podíl ve výši ½ na domě č. p. 475 v M., ačkoliv již v době podání insolvenčního návrhu nebyl jeho vlastníkem. Dlužníkovu vysvětlení, odůvodňující tento úkon tím, že si spletl neúčinnost smlouvy s její neplatností, neměl soud za dostatečné. K tomu doplnil, že dlužník byl v řízení od počátku zastoupen „právním zástupcem“, takže k odůvodnění spočívajícím v nízkém právním vědomí nelze přihlížet. Také z této skutečnosti insolvenční soud usuzoval na nepoctivý záměr dlužníka, uváděje, že po vyloučení spoluvlastnického

podílu ze seznamu majetku dlužníka zbyl pro účely zpeněžení majetkové podstaty dlužníka prakticky pouze majetek nabytý dědickou dohodou.

Insolvenční soud uzavřel, že účelem úpravy oddlužení v novém insolvenčním zákoně je poskytnout možnost oddlužit se především dlužníku – fyzické osobě „odsouzenému“ k celoživotnímu splácení dluhů, což zcela není tento případ, v němž oddlužení schválit nelze. Dodal, že řešením dlužníkovu úpadku konkursem, nebudou přihlášení věřitelé nijak znevýhodněni. Insolvenční soud proto dle § 405 odst. 1 insolvenčního zákona oddlužení neschválil, jelikož v průběhu řízení vyšla najevo skutečnost, která by jinak odůvodňovala zamítnutí návrhu na povolení oddlužení proto, že dlužník jej podal veden nepoctivým záměrem. Prohlášení konkursu na majetek dlužníka plyne z § 405 odst. 2 insolvenčního zákona a projednání konkursu jako nepatrného z § 314 odst. 1 insolvenčního zákona, uzavřel insolvenční soud.

K odvolání dlužníka V r c h n í s o u d v Praze usnesením ze dne 25. 11. 2008 potvrdil usnesení insolvenčního soudu.

Odvolací soud – vycházejí z obsahu insolvenčního spisu a odkazuje na ustanovení § 395 a § 405 odst. 1 a 2 insolvenčního zákona – uzavřel, že podle obsahu dlužníkovu insolvenčního návrhu bylo v řízení od počátku zjevně vyloučeno oddlužení plněním splátkového kalendáře (a přicházelo v úvahu pouze oddlužení zpeněžením majetkové podstaty).

Dodal dále, že dlužník v insolvenčním návrhu nenabízel uspokojení pohledávek věřitelů v rozsahu 90 %, jak tvrdil v odvolání, ale pouze v rozsahu převyšujícím 50 % jejich výše (srov. bod 07 insolvenčního návrhu).

K tomu odvolací soud doplnil, že již v okolnosti, že by částečného uspokojení pohledávek věřitelů – dědiců po V. C. (jde o 5 z 9 věřitelů označených dlužníkem v insolvenčním návrhu, jejichž pohledávky představovaly cca 2/3 všech dlužníkem uvedených závazků) mělo být dosaženo zpeněžením dlužníkovu majetku zahrnujícího v zásadě pouze majetek získaný na úkor těchto věřitelů na základě dědické dohody, spatřuje nepoctivý záměr.

Pochybnost o poctivosti dlužníkovu záměru navíc podle odvolacího soudu vzbuzuje i skutečnost, že dlužník opomněl uvést (v okamžiku podání insolvenčního návrhu) existující závazek z podnikání, který vylučuje povolení oddlužení.

K výtce dlužníka, že insolvenční soud nerespektoval zásadu presumpce neviny zmínkou o skutečnostech týkajících se trestního řízení vedeného proti dlužníkovi pro trestný čin podvodu, odvolací soud uvedl, že nic takového insolvenční soud neučinil, když se omezil na hodnocení zjištěných skutečností z hlediska předpokladů podmiňujících povolení oddlužení.

Pro úplnost odvolací soud dodal, že je-li pravdivým dlužníkovu tvrzení, že zahrnutí darovaného spoluvlastnického podílu (k nemovitostem v M.) do majetkové podstaty dlužníka umožní plné uspokojení pohledávek věřitelů, pak by zpeněžením majetkové podstaty (v konkursu) mělo být dosaženo stejného výsledku jako v případě oddlužení.

Proti usnesení odvolacího soudu podal dlužník včasné dovolání, namítaje, že jsou dány dovolací důvody uvedené v ustanovení § 241a odst. 2 písm. a) a b) zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, tedy, že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci a že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci, a požaduje, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil insolvenčnímu soudu k dalšímu řízení.

Dovolatel odvolacímu soudu vytýká, že dospěl k týmž závěrům jako insolvenční soud, ačkoliv

dovatel má za to, že nevyšly najevo žádné skutečnosti, které by jinak odůvodňovaly „zamítnutí povolení oddlužení“ a které by nebyly známy před prvním rozhodováním soudu o způsobu řešení jeho úpadku. Odvolací soud se podle dovolatele mínění nezabýval všemi odvolacími námitkami a ztotožnil se s nesprávnými skutkovými zjištěními insolvenčního soudu i s jeho právním posouzením věci.

Přitom dovatel cituje ustanovení § 212, věty první, o. s. ř. a dále uvádí, že všechny okolnosti a skutečnosti, za nichž podával insolvenční návrh, byly soudu známy, že insolvenční soud (ostatně) oddlužení povolil (usnesením ze dne 11. 3. 2008) a že po celou dobu řízení nevystala žádná nová skutečnost, kterou by dlužník byl povinen (dle zákona) v návrhu uvést (a neučinil tak), stejně jako žádná jiná skutečnost, jež by svědčila o nepoctivém záměru dlužníka.

Dovatel cituje ustanovení § 395 odst. 1 a 3 a § 405 odst. 1 insolvenčního zákona, k čemuž dodává, že skutečnost, že většina jeho závazků pochází z neuhrazených vyrovnání na základě dědické dohody po zůstaviteli V. C., není rozhodnou v tom smyslu, že by právě závazky z dědictví svědčily o nepoctivém záměru dlužníka.

Dědickou dohodu uzavřeli všichni povolaní dědicové dobrovolně, nikdo nic nezískal na úkor druhého, navíc dovatel svým insolvenčním návrhem poskytuje právě těmto věřitelům možnost uspokojit jejich pohledávky z celého svého majetku. Dovatel zdůrazňuje, že se nikdy nesnažil vyhybat svým závazkům a nečinil žádné kroky, které by bylo možné označit za snahu zmenšit svůj majetek k uspokojení věřitelů; proto „odkaz odvolacího soudu v napadeném usnesení“ je pouhou snahou najít jakoukoli záminku pro potvrzení usnesení insolvenčního soudu.

Zmínka odvolacího soudu o závazku z podnikání (o závazku vůči K. bance, a. s., z titulu úvěrové smlouvy), svědčí podle dovolatele o tom, že soudy nenalezly konkrétní skutečnosti, které by skutečně svědčily o jeho nepoctivém záměru. Za pohledávku z úvěrové smlouvy ručila dlužníková manželka a tato pohledávka jediná byla plněna podle smlouvy; odtud dovatel usuzuje, že odvolací soud považoval za nutné zmínit jakoukoli skutečnost, která by mohla jakkoli vzdáleně odůvodnit jeho rozhodnutí.

Dovatel poukazuje na dikci ustanovení § 389 odst. 1 insolvenčního zákona s tím, že v den podání návrhu na povolení oddlužení nebyl podnikatelem ve smyslu ustanovení § 2 odst. 2 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku.

Dovatel má za to, že důvody, pro které odvolací soud potvrdil usnesení insolvenčního soudu, nejsou zákonnými důvody ve smyslu § 405 insolvenčního zákona, jež by odůvodňovaly zamítnutí návrhu na povolení oddlužení, tedy nejsou ani důvody pro neschválení oddlužení. Odvolací soud se hledáním zástupných důvodů, za dovozování nijak neprokázaných skutkových zjištění, pouze snažil vyhnout povolení oddlužení, přesto, že k takovému postupu neexistuje žádný zákonný důvod.

Podáním datovaným 2. 6. 2009 a téhož dne doručeným Nejvyššímu soudu (B-37) doplnil dovatel dovolání o sdělení, že byl rozsudkem Okresního soudu v Benešově ze dne 4. 5. 2009, který nabyt právní moci 22. 5. 2009, dle § 226 písm. b) zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestního řádu) zproštěn obžaloby z trestného činu podvodu ve smyslu § 250 odst. 1 a 2 tr. zák.

Podáním datovaným 2. 12. 2009 a doručeným soudem 8. 12. 2009 (B-41), doplnil dovatel dovolání o sdělení, že také Obvodní soud pro Prahu 8 jej rozsudkem ze dne 7. 10. 2009, sp. zn. 1 T 60/2008, zprostil obžaloby z trestného činu podvodu. Na tomto základě pak dovatel žádal Nejvyšší soud, aby při posouzení dovolání pohlížel na jeho osobu jako na bezúhonnou, s tím, že na základě skutečností obsažených v insolvenčním spisu lze povolit jeho oddlužení. Současně informoval dovolací soud, že na základě rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 11. 11. 2009, sp. zn. 9 Cmo 202/2009, se opět

stala pravomocnou a vykonatelnou pohledávka dlužníka za fyzickou osobou ve výši 600 000 Kč co do jistiny, s tím, že spolu s příslušenstvím činí hodnota této pohledávky cca 1 850 000 Kč + náklady právního zastoupení cca 200 000 Kč, takže se zvyšuje jistota plného uspokojení všech přihlášených věřitelů.

Podáním datovaným 19. 1. 2010 a došlým soudu téhož dne (B-42) doložil dlužník kopii výše označeného rozsudku sp. zn. 9 Cmo 202/2009 a doplnil, že jeho úpadek byl způsoben druhotnou platební neschopností v důsledku dlouhého soudního sporu.

N e j v y š š í s o u d dovolání zamítl.

Z o d ů v o d n ě n í :

S přihlédnutím k době vydání dovolání napadeného usnesení se rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (ve znění účinném do 30. 6. 2009) podává z bodu 12., části první, článku II. zákona č. 7/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Insolvenční zákon je na danou věc uplatnitelný ve znění účinném do 31. 12. 2008, tj. naposledy ve znění zákona č. 362/2007 Sb.

Podle ustanovení § 7 odst. 1 insolvenčního zákona pro insolvenční řízení a pro incidenční spory se použijí přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu, nestanoví-li tento zákon jinak nebo není-li takový postup v rozporu se zásadami, na kterých spočívá insolvenční řízení.

Pro rozhodnutí vydaná v insolvenčním řízení jsou tudíž ustanovení občanského soudního řádu o přípustnosti dovolání přiměřeně aplikovatelná dle § 7 odst. 1 insolvenčního zákona.

Nejvyšší soud shledává dovolání v této věci přípustným podle ustanovení § 238a odst. 1 písm. a) o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. pro posouzení otázky poctivosti dlužníkovy záměru při oddlužení, když potud jde o otázku zodpovězenou judikaturou Nejvyššího soudu jen zčásti.

Úvodem Nejvyšší soud uvádí, že při posuzování dovolatelem uplatněného dovolacího důvodu nepřihlížel k těm argumentům a důkazům, jež dovolatel nově uplatnil doplňujícími podáními z 2. 6. 2009, 2. 12. 2009 a 19. 1. 2010.

V intencích § 242 odst. 4 o. s. ř. totiž mohou účastníci měnit dovolací důvody jen po dobu trvání lhůty k dovolání. V této věci bylo napadené rozhodnutí, obsahující správné poučení odvolání, doručeno dovolateli zvláště dne 4. 12. 2008 a dvouměsíční lhůta k dovolání tak ve shodě s § 240 odst. 1 o. s. ř. uplynula v únoru 2009. Doplňující (kvalitativně nové) argumenty uplatněné později jsou proto pro věc bez významu (na jejich základě by dovolací přezkum nemohl být uskutečněn). Zákaz uplatnit v dovolání nové skutečnosti nebo důkazy (dovolatelem označovaný rozsudek Okresního soudu v Benešově ze dne 4. 5. 2009, rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 7. 10. 2009, a rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 11. 11. 2009) pak obsahuje ustanovení § 241a odst. 4 o. s. ř.

Nejvyšší soud rovněž uvádí, že dovolatel, ač formálně ohlašuje dovolací důvody dle § 241a odst. 2 o. s. ř., kritizuje i skutkové závěry odvolacího soudu (vytýká mu mimo jiné, že se ztotožnil s nesprávnými skutkovými zjištěními insolvenčního soudu). Takové kritice je však vyhrazen dovolací důvod uvedený v ustanovení § 241a odst. 3 o. s. ř., jenž dovolatel (dle výslovné dikce tohoto ustanovení) u dovolání, jehož přípustnost může být založena jen prostřednictvím ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., nemá k dispozici.

Nejvyšší soud se dále - v hranicích právních otázek vymezených dovoláním - zabýval nejprve tím, zda je dán dovolací důvod dle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., tedy správností právního posouzení věci

odvolacím soudem.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním (jak vysvětleno výše) nemohl být zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

Z ustanovení § 395 insolvenčního zákona se podává, že insolvenční soud zamítne návrh na povolení oddlužení, jestliže se zřetelem ke všem okolnostem lze důvodně předpokládat, a) že jím je sledován nepoctivý záměr (odstavec 1). Insolvenční soud zamítne návrh na povolení oddlužení i tehdy, jestliže (...) b) dosavadní výsledky řízení dokládají lehkomyšlný nebo nedbalý přístup dlužníka k plnění povinností v insolvenčním řízení (odstavec 2). Na nepoctivý záměr sledovaný návrhem na povolení oddlužení lze usuzovat zejména tehdy, jestliže ohledně dlužníka, jeho zákonného zástupce, jeho statutárního orgánu nebo člena jeho kolektivního statutárního orgánu a) v posledních 5 letech probíhalo insolvenční řízení nebo jiné řízení řešící úpadek takové osoby, a to v závislosti na výsledku takového řízení, nebo b) podle výpisu z rejstříku trestů v posledních 5 letech před zahájením insolvenčního řízení proběhlo trestní řízení, které skončilo pravomocným odsouzením pro trestný čin majetkové nebo hospodářské povahy (odstavec 3).

Podle ustanovení § 405 insolvenčního zákona insolvenční soud oddlužení neschválí, jestliže v průběhu insolvenčního řízení vyšly najevo skutečnosti, které by jinak odůvodňovaly zamítnutí návrhu na povolení oddlužení; v případě uvedeném v § 402 odst. 4 tak rozhodne namísto rozhodnutí o způsobu oddlužení (odstavec 1). Jestliže insolvenční soud oddlužení neschválí, rozhodne současně o způsobu řešení dlužníkovy úpadku konkursem (odstavec 2). Rozhodnutí, jímž oddlužení neschválí, doručí insolvenční soud zvlášť dlužníku, insolvenčnímu správci a věřitelskému výboru. Odvolání proti tomuto rozhodnutí může podat pouze dlužník (odstavec 3).

K dovolatelově námitce, že v řízení nevyšly najevo žádné skutečnosti, které by nebyly známy již před rozhodnutím o povolení oddlužení, Nejvyšší soud odkazuje na závěry, jež k podstatě institutu oddlužení v českém úpadkovém právu ve vazbě na strukturu rozhodování insolvenčního soudu o oddlužení (usnesení o tom, zda oddlužení povolí a o tom, zda je schválí) zformuloval již v usnesení ze dne 29. 9. 2010, sen. zn. [29 NSČR 6/2008](#), uveřejněném pod číslem 61/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále též jen „R 61/2011“); toto usnesení, je – a stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže – veřejnosti dostupné i na webových stránkách Nejvyššího soudu.

V R 61/2011 Nejvyšší soud vysvětlil, že pro řešení otázky, zda důvody obsažené v § 395 insolvenčního zákona mají být uplatněny při posouzení „přípustnosti“ oddlužení (pro zamítnutí návrhu na povolení oddlužení) nebo (až) při posouzení jeho „věcné opodstatněnosti“ (pro neschválení oddlužení), není určující časové hledisko, tedy to, že (jak se podává z dikce § 405 odst. 1 insolvenčního zákona) skutečnosti, které by jinak odůvodňovaly zamítnutí návrhu na povolení oddlužení, vyšly najevo (až) v průběhu insolvenčního řízení (po povolení oddlužení). Podstatná je naopak kvalita posouzení zákonných kritérií v jednotlivých fázích oddlužení, tedy to, zda je v možnostech insolvenčního soudu příslušné skutečnosti prověřit (jejich existenci zjistit nebo vyloučit) v jednotlivých fázích oddlužení.

To, že skutečnosti, jež byly podkladem pro neschválení oddlužení, byly (podle obsahu insolvenčního spisu) známy již v době, kdy soud insolvenční oddlužení povolil, tedy nevylučuje možnost oddlužení na základě takových skutečností neschválit (srov. k tomu i usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2010, sen. zn. [29 NSČR 16/2010](#), uveřejněné pod číslem 79/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2011, sen. zn. [29 NSČR 20/2009](#), uveřejněné pod číslem 113/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

K otázce, kdy lze se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že návrhem na povolení oddlužení je sledován nepoctivý záměr, Nejvyšší soud uvádí následující:

Ustanovení § 395 odst. 1 písm. a) insolvenčního zákona patří k právním normám s relativně neurčitou hypotézou, to jest k právním normám, jejichž hypotéza není stanovena přímo právním předpisem a které tak přenechávají soudu, aby podle svého uvážení v každém jednotlivém případě vymezil sám hypotézu právní normy ze širokého, předem neomezeného okruhu okolností.

Vedle okolností příkladmo vypočtených (jako ty, z nichž lze usuzovat na dlužníkův nepoctivý záměr při podání návrhu na povolení oddlužení) v ustanovení § 395 odst. 3 insolvenčního zákona, s nimiž je soud povinen se vypořádat (vyjdou-li v insolvenčním řízení najevo) vždy, tak bude závěr, že dlužník sleduje podáním návrhu na povolení oddlužení nepoctivý záměr, závislý vždy na posouzení konkrétních okolností, jež vyjdou najevo v rámci daného insolvenčního řízení. Jinak řečeno, nepoctivost dlužníkovy záměru při podání návrhu na povolení oddlužení se nevyčerpává jednáními popsanými v § 395 odst. 3 insolvenčního zákona, když k úsudku ve smyslu § 395 odst. 1 písm. a) insolvenčního zákona mohou vést různá jednání dlužníka. Může jít např. o jednání směřující k poškozování věřitelů (lhostejno, že nesankcionované normami trestního práva) v době před zahájením insolvenčního řízení, o zatajování skutečností týkajících se majetkových poměrů dlužníka apod.

Jelikož obecná východiska, na nichž vybudoval své právní posouzení věci odvolací soud, jsou správná, zbývá určit, zda je odvolací soud také přiléhavě aplikoval na daný případ.

Skutečnosti popsané v napadeném usnesení pak odvolací soud i podle názoru dovolacího soudu hodnotil přiléhavě. Úsudek odvolacího soudu, že ve vazbě na obsah dědické dohody a nabízený způsob řešení dlužníkovy úpadku lze ve smyslu § 395 odst. 1 písm. a) insolvenčního zákona důvodně předpokládat, že návrhem na povolení oddlužení je sledován nepoctivý záměr, má Nejvyšší soud za správný. V době, kdy uzavíral dědickou dohodu již podle skutkových údajů, jež měly soudy k dispozici, muselo být dovolateli zřejmo, že jí nebude moci beze zbytku dostat. Ve vztahu k ostatním dědicům – věřitelům lze takové jednání vskutku označit za nepoctivé.

Oponuje-li dovolatel výtce odvolacího soudu, že opomněl uvést v insolvenčním návrhu závazek z podnikání (existující v době podání insolvenčního návrhu), který vylučuje povolení oddlužení, tím, že v době podání návrhu na povolení oddlužení nebyl podnikatelem ve smyslu ustanovení § 2 odst. 2 obch. zák., pak k tomu Nejvyšší soud odkazuje na závěry, jež k výkladu § 389 odst. 1 insolvenčního zákona formuloval v usnesení ze dne 21. 4. 2009, sen. zn. [29 NSČR 3/2009](#), uveřejněném pod číslem 79/2009 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Tam totiž uzavřel, že dlužníkem, „který není podnikatelem“, se ve smyslu ustanovení § 389 odst. 1 insolvenčního zákona rozumí taková fyzická nebo právnická osoba, která není zákonem považována za podnikatele a současně nemá závazky (dluhy) vzešlé z jejího podnikání.

Dovolací důvod dle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. tedy dán není.

K existenci ohlášeného dovolacího důvodu dle § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř. se dovolání zvlášť nevyslovuje, přičemž s veškerou právně významnou dovolací argumentací se Nejvyšší soud vypořádal již v mezích právního posouzení věci.

Jelikož vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), se nepodávají ani ze spisu, Nejvyšší soud, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), dovolání zamítl jako nedůvodné.